

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Марія ПАВЛУСЕНКО	«ПІФАГОРСЬКА МОДЕЛЬ СВІТУ».....	97
Євген КИСЛИЦЯ	АКТУАЛЬНІСТЬ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПРОГРАМ НЕФОРМАЛЬНОГО ТА ІНФОРМАЛЬНОГО БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ-ХІРУРГІВ ЦИВІЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ПРИКЛАДІ КІРОВОГРАДЩИНИ.....	102
Олександр СТАСЮК	РОЛЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ.....	105
Оксана БАЗЕЛЮК	ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДОПОВНЕНОЇ ТА ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ І РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	108
Олександра БАРАНОВА	ЩО ТАКЕ ПРИРОДНЄ СЕРЕДОВИЩЕ І ЯКИЙ ЙОГО ВПЛИВ НА ЛЮДИНУ?.....	112
Вікторія БОРИСЕНКО	ЕВОЛЮЦІЯ І РЕВОЛЮЦІЯ В ІСТОРИЧНОМУ ПРОЦЕСІ.....	113
Ігор КРОХМАЛЬ	ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ.....	115
Ігор ГАЙДУКОВ	СУЧАСНІ ТРЕНДИ У КОРПОРАТИВНОМУ ШАХРАЙСТВІ: ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	117
Ангеліна ДРУЗЕНКО	АНАЛІЗ НАРОДНОЇ МУДРОСТІ “МОЛОДА ЛЮДИНА ЩЕ “БУДЕ”, ЛЮДИНА СЕРЕДНІХ РОКІВ – “Є”, СТАРА ЛЮДИНА – ВЖЕ “СТАЛА”...	123
Марія ДУШКОВА	КОГНІТИВНІ МОДЕЛІ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ОСВІТИ: РОЛЬ ГУМАНІТАРНОЇ НАУКИ У РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ.....	125
Каріна КОВАЛЕНКО	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВПЛИВУ ВОЛОНТЕРСТВА НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	128
Владислав КОВАЛЬ	ОСВІТНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ	131
Анастасія КОМОЛОВА	ПРОБЛЕМА КІБЕРБЕЗПЕКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ.....	133
Василиса КУШПІТ	ЯКА З ГІПОТЕЗ ПОХОДЖЕННЯ ЛЮДИНИ МЕНІ ДО ВПОДОБИ І ЧОМУ?.....	137

12. Реконструктивно-відновлювальна хірургія наслідків бойової травми : матеріали Всеукраїнської медичної конференції, (Кропивницький, 19-20 січн. 2024 р.). Багатопрофільний медичний заклад «Ацинус» та лікарня Святого Луки.

Олександр СТАСЮК,

здобувач третього (аспірантського) рівня вищої освіти, 1-го року навчання,
спеціальність 073 «Менеджмент»,

НУ «Чернігівська політехніка» м. м. Чернігів, Україна

Науковий керівник: Наталія ШАКУН,

к. філос. н., доцент, завідувач кафедри філософії і суспільних наук

НУ «Чернігівська політехніка» м. м. Чернігів, Україна

РОЛЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Цифровізація є одним із ключових процесів сучасного етапу розвитку суспільства, що пронизує всі сфери життя, включаючи економіку, культуру, соціальні інститути та державне управління. Впровадження цифрових технологій стало важливим каталізатором змін у функціонуванні соціальних інститутів, таких як освіта, медицина, ринок праці, сім'я та держава.

Четверта промислова революція, яка характеризується стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, штучного інтелекту, великих даних та автоматизації, створює передумови для глибокої трансформації способу взаємодії індивідів, спільнот та інституцій. У цьому контексті цифровізація сприймається не лише як технологічний тренд, але й як соціальний феномен, що впливає на формування нових суспільних цінностей, норм поведінки та взаємовідносин [1, с. 36].

Для соціальних інститутів цифровізація відкриває значні можливості. Зокрема, вона сприяє підвищенню доступності освітніх, медичних і державних послуг, покращенню ефективності роботи організацій та збільшенню прозорості управлінських процесів. Наприклад, впровадження електронного врядування в Україні через портал "Дія" значно спростило взаємодію громадян із державними органами.

Водночас цифровізація породжує низку викликів. До них належать цифрова нерівність, яка поглиблює розрив між різними соціальними групами, ризики втрати конфіденційності персональних даних, зростання залежності від технологій та заміна людської праці автоматизованими системами. Ці виклики потребують системного аналізу та пошуку стратегій для їх подолання.

Актуальність цієї теми особливо гостро постає для України, яка активно інтегрує цифрові рішення у державне управління, освіту та бізнес, долаючи наслідки війни та економічної кризи. Вивчення ролі цифровізації у трансформації соціальних інститутів дозволяє оцінити як її позитивний

потенціал, так і можливі ризики, щоб ефективно інтегрувати ці процеси у суспільний розвиток.

Цифровізація стала ключовим фактором, який визначає сучасні соціальні процеси та перспективи розвитку суспільства. Її вплив на соціальні інститути – освіту, медицину, ринок праці, державне управління – створює нові можливості для прогресу, але водночас ставить перед нами серйозні виклики.

Так наприклад цифровізація кардинально змінила підхід до освіти, забезпечивши доступ до знань для мільйонів людей, незалежно від їхнього місця проживання, це особливо важливо в умовах криз, зокрема пандемій або військових конфліктів, коли традиційне навчання стає недоступним.

Інноваційні технології створюють умови для інтерактивного навчання, де студенти можуть використовувати симуляції, віртуальні лабораторії та інші інструменти для глибшого розуміння матеріалу. Впровадження адаптивного навчання за допомогою штучного інтелекту дозволяє враховувати індивідуальні потреби кожного учня, створюючи персоналізовані освітні траєкторії. Водночас цифровий розрив між регіонами ускладнює доступ до цих можливостей для віддалених громад, що вимагає державної підтримки та інвестицій у цифрову інфраструктуру [2, с. 176].

У сфері медицини цифровізація відкриває нові горизонти для діагностики, лікування та управління здоров'ям. Використання телемедицини значно розширює доступ до медичних послуг, особливо для мешканців віддалених регіонів. Штучний інтелект допомагає лікарям у точнішій діагностиці, аналізуючи великі обсяги медичних даних, що пришвидшує виявлення хвороб на ранніх стадіях.

Наручні пристрої, такі як розумні годинники та фітнес-браслети, сприяють моніторингу здоров'я в реальному часі.

Однак питання захисту конфіденційності та безпеки персональних медичних даних.

Цифровізація змінює структуру ринку праці, створюючи нові можливості для зайнятості, але також викликаючи виклики для традиційних професій. Дистанційна робота та розвиток платформної економіки (наприклад, фріланс-платформи) забезпечують гнучкість і нові форми співпраці. Водночас автоматизація процесів у багатьох галузях витісняє низько-кваліфіковану працю, створюючи потребу в перекваліфікації. Зростає попит на спеціалістів у сфері ІТ, аналітики даних, кібербезпеки та інших технологічно орієнтованих професій. Основний виклик полягає у подоланні розриву між вимогами сучасного ринку праці та рівнем підготовки працівників, особливо у країнах, що розвиваються.

Електронне урядування стало важливим інструментом підвищення прозорості та ефективності взаємодії між громадянами та державою. Завдяки цифровим платформам громадяни можуть отримувати адміністративні послуги онлайн, зменшуючи рівень бюрократії та корупції. Використання відкритих даних сприяє громадському контролю за рішеннями влади, що зміцнює довіру до державних інституцій. Крім того, цифрові інструменти допомагають у кризовому менеджменті, забезпечуючи швидке реагування на надзвичайні

ситуації. Однак цифрова трансформація державного управління супроводжується ризиками, пов'язаними з кібербезпекою та недовірою до цифрових рішень серед певних верст населення та недостатня цифрова грамотність окремих верств населення можуть стати перешкодами для поширення таких інновацій [1, с. 143].

На рівні суспільства цифровізація змінює комунікацію та формує нові соціальні норми, змінює комунікаційні моделі та сприяє зростанню громадянської активності. Соціальні мережі стали ключовими платформами для обміну інформацією, організації громадських рухів та об'єднання людей навколо спільних цілей. Водночас вони є середовищем для поширення дезінформації та маніпуляцій, що викликає необхідність критичного ставлення до отриманих даних. Цифрові інструменти сприяють соціалізації, однак надмірна залежність від технологій може призводити до ізоляції, стресу та втрати навичок живого спілкування [4, с. 153].

Цифровізація виступає рушійною силою соціальних змін, впливаючи на всі аспекти життя суспільства. Вона формує нові можливості для розвитку соціальних інститутів, забезпечуючи більш ефективне функціонування освіти, медицини, ринку праці, державного управління та громадської активності. Таким чином, цифровізація може стати інструментом гармонійного розвитку, який сприятиме покращенню якості життя та зміцненню соціальної згуртованості [3, с. 196]. Разом із цим цифрові технології сприяють глобалізації, створюючи умови для ширшої співпраці та взаємодії між людьми, організаціями та державами.

Однак цифровізація приносить не лише переваги, але й значні виклики. Одним із головних є цифровий розрив, який поглиблює нерівність між різними верствами населення. Автоматизація процесів у багатьох сферах також може спричинити втрату робочих місць, тоді як зростання обсягів персональних даних викликає питання щодо конфіденційності та безпеки.

Трансформація, яку приносить цифровізація, потребує обережного підходу для забезпечення балансу між технологічним прогресом та соціальною стабільністю. Для максимального використання переваг цифрових інновацій важливо інвестувати в освіту, інфраструктуру та розвиток цифрової грамотності, одночасно створюючи механізми захисту населення від потенційних ризиків.

Список використаних джерел:

1. Богданов О. М. Цифрова економіка та інновації в Україні. К.: Інтерсервіс, 2021. 300 с.
2. Горбулін В. П. Дробот Ю. С. Цифрова трансформація: нові горизонти і виклики для економіки та соціуму. К.: Наукова думка. 2020. 256 с.
3. Кучерявенко, В. П., Романова О.В. Цифровізація та її вплив на соціальні зміни в суспільстві. Одеса: Одеська національна академія, 2020. 220 с.
4. Панченко С. І. Інформаційні технології та їх вплив на соціальні інститути К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. 180 с.